

Ġabra tal-ġurisprudenza

DIGRIET TAL-QORTI TAL-ĠUSTIZZJA (It-Tmien Awla)

1 ta' Ottubru 2020*

“Rinviju għal deċiżjoni preliminari – Artikolu 99 tar-Regoli tal-Proċedura tal-Qorti tal-Ġustizzja – Trasport bl-ajru – Regolament (KE) Nru 261/2004 – Kumpens tal-passiggieri tal-ajru fil-każ ta' dewmien twil ta' titjira – Dritt għal kumpens fil-każ ta' dewmien – Tul tad-dewmien – Hin tal-ftuħ tal-bieb tal-ajruplan fid-destinazzjoni – Hin effettiv tal-wasla – Hin tal-wasla previst – Domanda li dwarha l-Qorti tal-Ġustizzja diġà ddeċidiet jew risposta għal domanda li tkun tista' tiġi dedotta b'mod ċar mill-ġurisprudenza”

Fil-Kawża C-654/19,

li għandha bhala sugġett talba għal deċiżjoni preliminari skont l-Artikolu 267 TFUE, imressqa mil-Landesgericht Korneuburg (il-Qorti Reġjonali ta' Korneuburg, l-Awstrija), permezz ta' deċiżjoni tat-2 ta' Lulju 2019, li waslet fil-Qorti tal-Ġustizzja fit-3 ta' Settembru 2019, fil-proċedura

FP Passenger Service GmbH

vs

Austrian Airlines AG,

IL-QORTI TAL-ĠUSTIZZJA (It-Tmien Awla),

komposta minn L. S. Rossi, President tal-Awla, J. Malenovský (Relatur) u F. Biltgen, Imħallfin,

Avukat Ġenerali: P. Pikamäe,

Reġistratur: A. Calot Escobar,

wara li rat il-proċedura bil-miktub,

wara li kkunsidrat l-osservazzjonijiet ippreżentati:

- għal FP Passenger Service GmbH, minn F. Puschkarski, Rechtsanwältin, u B. Passin, Rechtsanwalt,
- għal Austrian Airlines AG, minn G. Gries, Rechtsanwalt,
- għall-Gvern Awstrijak, minn J. Schmoll u G. Kunnert, bhala aġenti,
- għall-Gvern Ġermaniż, minn J. Möller u M. Hellmann, bhala aġenti,
- għall-Gvern Pollakk, minn B. Majczyna, bhala aġent,

* Lingwa tal-kawża: il-Ġermaniż.

– għall-Kummissjoni Ewropea, minn W. Mölls u N. Yerrell, bhala aġenti,

wara li rat id-deċiżjoni, meħuda wara li nstema' l-Avukat Ġenerali, li tinqata' l-kawża permezz ta' digriet motivat, konformement mal-Artikolu 99 tar-Regoli tal-Proċedura tal-Qorti tal-Ġustizzja,

tagħti l-preżenti

Digriet

- 1 It-talba għal deċiżjoni preliminari tirrigwarda l-interpretazzjoni tal-Artikoli 5 sa 7 tar-Regolament (KE) Nru 261/2004 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-11 ta' Frar 2004 li jstabbilixxi regoli komuni dwar il-kumpens u l-assistenza għal passigġieri fil-każ li ma jithallewx jitlegħu u ta' kancellazzjoni jew dewmien twil ta' titjiriet, u li li jhassar ir-Regolament (KEE) Nru 295/91 (ĠU Edizzjoni Speċjali bil-Malti, Kapitolu 7, Vol. 8, p. 10).
- 2 Din it-talba tressqet fil-kuntest ta' tilwima bejn FP Passenger Service GmbH u Austrian Airlines AG dwar il-kumpens lil passigġier ta' din tal-aħħar għad-dewmien li bih l-ajruplan li kien fuqu dan il-passigġier wasal fl-ajruport ta' Wien-Schwechat (l-Awstrija).

Il-kuntest ġuridiku

- 3 Il-premessa 1 tar-Regolament Nru 261/2004 tiddikjara:

“Azzjoni mil-Komunitá fil-qasam ta' transport permezz ta' l-ajru għandha jkollha l-iskop, fost affarijiet oħrajn, li tassigura livell ogħli ta' protezzjoni għall-passigġieri. 'Il fuq minn dan, konsiderazzjoni sħiħa għandha tiġi meħuda tal-htigijiet ta' protezzjoni tal-konsumatur b'mod ġenerali.”

- 4 L-Artikolu 2 ta' dan ir-regolament, intitolat “Definizzjonijiet”, huwa fformulat kif ġej:

“Għall-iskopijiet ta' dan ir-Regolament:

[...]

(f) 'biljett' ifisser dokument validu li jagħti intitolament għal transport jew xi haġa ekwivalenti mhux fil-forma ta' karta, inkluża forma elettronika, maħruġ jew awtorizzat mil-trasportatur ta' l-ajru jew l-aġent awtorizzat tiegħu;

[...]

(h) 'destinazzjoni finali' ifisser id-destinazzjoni fuq il-biljett ipprezentat fil-post taċ-check-in jew, fil-każ ta' titjiriet konnessi direttament, id-destinazzjoni ta' l-aħħar titjira; titjiriet konnessi alternattivi li qegħdin għad-dispożizzjoni m'għandhomx jiġu meħudin in konsiderazzjoni jekk il-ħin oriġinali tal-wasla hu mħares;

[...]”

- 5 L-Artikolu 5 tal-imsemmi regolament, intitolat “Kancellazzjoni”, jipprovdi:

“1. Fil-każ ta' kancellazzjoni ta' titjira, il-passigġieri in kwistjoni għandhom:

[...]

(ċ) jkollhom id-dritt għal kumpens mil-trasportatur ta' l-ajru li jopera skond l-Artikolu 7, kemm-il darba:

[...]

(iii) huma informati [sakemm ma jkunux informati] bil-kancellazzjoni inqas minn sebat ijiem qabel il-ħin tat-tluq skedat u huma offruti [u sakemm ma jkunux offruti] rotta differenti, li tħallihom jitolqu mhux aktar minn siegħa qabel il-ħin tat-tluq skedat u jaslu fid-destinazzjoni finali tagħhom inqas minn sagħtejn wara l-ħin tal-wasla skedat.

[...]

3. Trasportatur ta' l-ajru li jopera m'għandux ikun obligat iħallas kumpens skond l-Artikolu 7, jekk jista' juri li l-kancellazzjoni hi kkawżata minn ċirkostanzi staordinarji li ma setgħux jiġu evitati anki jekk il-miżuri raġonevoli kollha ġew meħudin.

[...]”

6 L-Artikolu 6 tal-istess regolament, intitolat “Dewmien”, jipprovdi:

“1. Meta trasportatur ta' l-ajru li jopera jistenna b'mod raġonevoli li titjira tiġi mdewma lil hin mil-ħin tat-tluq tagħha skedat:

- (a) għal sagħtejn jew aktar, fil-każ ta' titjiriet ta' 1500 kilometru jew inqas; jew
- (b) għal tlett sigħat jew aktar, fil-każ tat-tijiriet intra-Komunitarji kollha ta' aktar minn 1500 kilometru u għat-titjiriet oħrajn kollha bejn 1500 u 3500 kilometru; jew
- (ċ) għal erba' sigħat jew aktar, fil-każ tat-titjiriet kollha li ma jaqawx taħt (a) jew (b),

passiġġieri għandhom jiġu offruti mil-trasportatur ta' l-ajru li jopera:

- (i) l-assistenza speċifikata fl-Artikolu 9(1)(a) u 9(2); u
- (ii) meta l-ħin tat-tluq raġonevolment mistenni hu mill-inqas il-ġurnata wara l-ħin tat-tluq li kien imħabbar qabel, l-assistenza speċifikata fl-Artikolu 9(1)(b) u 9(1)(ċ); u
- (iii) meta d-dewmien hu ta' mill-inqas ħames sigħat, l-assistenza speċifikata fl-Artikolu 8(1)(a).

2. Fi kwalunkwe każ, l-assistenza għandha tiġi offruta fil-limiti tal-ħin stabbiliti hawn fuq fir-rigward ta' kull parentesi ta' distanza.”

7 L-Artikolu 7 tar-Regolament Nru 261/2004, intitolat “Dritt għall-kumpens”, jipprovdi:

“1. Fejn referenza hi magħmula għal dan l-Artikolu, passiġġieri għandhom jirċievu kumpens li jammonta għal:

[...]

(b) EUR 400 għat-titjiriet intra-Komunitarji kollha ta' aktar minn 1500 kilometru, u għat-titjiriet oħrajn kollha bejn 1500 u 3500 kilometru:

[...]

2. Meta passigġieri huma offruti possibbilá oħra biex jaslu fid-destinazzjoni finali tagħhom fuq titjira alternattiva skont l-Artikolu 8, il-ħin tal-wasla ta' liema ma taqbiżx il-ħin tal-wasla skedat tat-titjira rreġistrata oriġinarjament

(a) b'sagħtejn, fir-rigward tat-titjiriet kollha ta' 1500 kilometru jew inqas; [...]

[...]

il-trasportatur ta' l-ajru li jopera jista' jnaqqas il-kumpens previst fil-paragrafu 1 bi 50 %.

[...]

4. Id-distanzi mogħtija fil-paragrafi 1 u 2 għandhom jiġu mkejlin permezz tal-metodu tal-great circle route.”

Il-kawza prinċipali u d-domanda preliminari

- 8 FP Passenger Service, ir-rikorrenti fil-kawza prinċipali, hija ssurrogata fid-drittijiet ta' passigġier li kellu riżervazzjoni ma' Austrian Airlines għat-titjira bin-numru OS 2344, li telqet minn Hurghada (l-Egittu), lejn Vjenna (l-Awstrija), bi tluq previst fl-20 ta' Awwissu 2017, fil-10.50, u b'wasla prevista fl-istess jum fit-15.20.
- 9 Peress li kien biss fis-14.22 li telaq minn Hurghada, l-ajruplan wasal fl-ajruport ta' Wien-Schwechat fl-20 ta' Awwissu 2017 b'dewmien li t-tul tiegħu jiddependi mill-mument li fih wiehed iqis li wasal. F'dan ir-rigward, id-deċiżjoni tar-rinviju ssemmi diversi ħinijiet distinti:
 - fis-18.14: “touch down” (l-inzul tal-ajruplan). Dan il-mument huwa indikat minn impjegat tal-ajruport;
 - fis-18.17: “Actual Time of Arrival” (ATA) (“il-ħin tal-wasla reali”). Dan huwa l-mument li fih l-ajruplan wasal fil-pożizzjoni finali tiegħu. Din l-operazzjoni hija indikata wkoll minn impjegat tal-ajruport;
 - fis-18.18: il-brejkijiet tal-parkeġġ tal-ajruplan ġew attivati, u dan kien indikat awtomatikament mill-ajruplan;
 - fis-18.22: l-ekwipaġġ indika li l-ajruplan kien wasal fil-pożizzjoni ta' parkeġġ tiegħu.
- 10 Skont il-qorti tar-rinviju, ma huwiex stabbilit li l-ħin li għadda qabel il-ftuħ tal-bibien tal-ajruplan kien twil b'mod anormali. Mill-banda l-oħra, l-ajruplan ġie pparkjat f'punt imbiegħed, minn fejn il-passigġieri ġew ittrasportati permezz ta' kowċ sat-terminal tal-ajruport. Ma huwiex possibbli li jiġi ddeterminat jekk, li kieku l-ajruplan niżel fil-ħin previst, huwa kienx ikun iggwidat lejn dan il-punt ta' parkeġġ jew xi mkien ieħor. Il-qorti tar-rinviju tippreċiża, f'dan il-kuntest, li l-ajruplani li jaslu fl-ajruport ta' Wien-Schwechat jipparkjaw jew fuq ir-runway, fejn il-passigġieri jinżlu mill-ajruplan b'taraġ u jittieħdu fit-terminal permezz ta' kowċ, jew hdejn pont li jippermetti aċċess dirett għall-bini tal-ajruport.
- 11 FP Passenger Service ipprezentat rikors għad-danni quddiem il-Bezirksgericht Schwechat (il-Qorti Distrettwali ta' Schwechat, l-Awstrija), sabiex tikseb kumpens fl-ammont ta' EUR 400, flimkien mal-interessi, minhabba d-dewmien imġarrab. Insostenn tat-talba tagħha, hija sostniet li, peress li t-titjira kkonċernata kienet telqet tard, kien biss fis-18.22 li t-titjira waslet fid-destinazzjoni finali tagħha, jiġifieri l-ħin li fih l-ajruplan ittardjat wasal fil-post ta' parkeġġ tiegħu.

- 12 Madankollu, FP Passenger Service sostniet li, għall-finijiet tad-determinazzjoni tad-dewmien, il-mument li kellu jittiehed inkunsiderazzjoni kien dak tal-ftuħ tal-bibien, jiġifieri l-mument li fih il-passiġġieri setgħu jitolqu mill-ajruplan. F'dan il-każ, dan il-ftuħ seħħ iktar minn tliet sigħat wara l-ħin tal-wasla previst.
- 13 Austrian Airlines sostniet, min-naħa tagħha, li d-dewmien imġarrab mit-titjira inkwistjoni kien ta' inqas minn tliet sigħat. Fil-fatt, skont din tal-aħħar, l-ajruplan ma wasalx fid-destinazzjoni finali tiegħu fis-18.22 iżda fis-18.17. Hija ssostni li, fil-fatt, għall-finijiet tal-applikazzjoni tad-dritt għal kumpens taht ir-Regolament Nru 261/2004, kemm il-ħin tal-wasla previst u kemm il-ħin tal-wasla reali jikkorrispondu għall-ħin li fih l-ajruplan jinżel fl-ajruport ta' destinazzjoni. Dan il-ħin ma jinkludix iż-żmien neċessarju għall-ftuħ tal-bibien.
- 14 Filwaqt li laqgħet il-pożizzjoni ta' Austrian Airlines, il-qorti tal-ewwel istanza ċaħdet ir-rikors ta' FP Passenger Service minħabba li, sabiex jiġi ddeterminat id-dewmien effettiv ta' titjira, kien hemm lok li jsir paragun bejn il-ħin tal-wasla previst u l-ħin tal-wasla reali. Peress li, f'dan il-każ, dan il-paragun kien juri biss dewmien ta' sagħtejn u 57 minuta, il-qorti tal-ewwel istanza ddeċidiet li FP Passenger Service ma kellhiex bażi sabiex tikseb dritt għal kumpens taht ir-Regolament Nru 261/2004.
- 15 Ir-rikorrenti fil-kawża prinċipali appellat minn din id-deċizzjoni quddiem il-qorti tar-rinviju. Din tal-aħħar tqis li hemm lok li tiġi applikata s-sentenza tal-Qorti tal-Ġustizzja tal-4 ta' Settembru 2014, Germanwings (C-452/13, EU:C:2014:2141). Għaldaqstant, sabiex tiġi kkalkolata l-portata tad-dewmien, għandu jiġi stabbilit f'liema mument kienu jinfethu l-bibien tal-ajruplan li kieku t-titjira ma garrbitx dewmien, liema mument imbagħad ikun jista' jiġi pparagunat ma' dak li fih dawn il-bibien verament infethu. F'dan ir-rigward, minkejja li l-pjanijiet ta' titjiriet ma jsemmux il-ħin tal-ftuħ tal-bibien previst, l-esperjenza turi li t-tul ta' żmien bejn il-ħin li fih l-ajruplan jasal fil-pożizzjoni ta' parkeġġ tiegħu u l-ftuħ tal-bibien huwa ġeneralment identiku għat-titjiriet kollha. Minn dan jirriżulta li t-tul ta' żmien bejn il-ħin tal-wasla reali u l-ftuħ tal-bibien previst, minn naħa, u t-tul ta' żmien bejn il-ħin tal-wasla previst u l-ftuħ tal-bibien previst, min-naħa l-oħra, huma identiċi, b'tali mod li ebda wiehed minn dawn it-tulijiet ta' żmien ma għandu jittiehed inkunsiderazzjoni fil-kuntest tal-kalkolu tad-dewmien.
- 16 Għall-kuntrarju, jekk, f'każ partikolari, it-tul ta' żmien bejn il-ħin tal-wasla reali u l-ftuħ tal-bibien reali jkun twil b'mod anormali u jekk il-passiġġier jipproduċi l-prova ta' dan, għandha tittiehed inkunsiderazzjoni d-differenza bejn it-tul ta' żmien reali u t-tul ta' żmien normalment neċessarju għall-ftuħ tal-bibien, sabiex dan jiżdied mad-dewmien ikkalkolat skont il-kunsiderazzjonijiet preċedenti. Madankollu, f'dan il-każ, wiehed għandu jitlaq mill-prinċipju li t-tul ta' żmien bejn il-ħin tal-wasla reali u l-ftuħ tal-bibien reali ma qabiżx it-tul ta' żmien abitwali, b'tali mod li dan it-tul ta' żmien ma għandux jittiehed inkunsiderazzjoni.
- 17 Il-qorti tar-rinviju tippreċiża li l-ġurisprudenza nazzjonali ma hijiex stabbilita fir-rigward ta' din il-kwistjoni.
- 18 F'dawn iċ-ċirkustanzi, il-Landesgericht Korneuburg (il-Qorti Reġjonali ta' Korneuburg, l-Awstrija) iddeċidiet li tissospendi l-proċedura quddiemha u li tagħmel id-domanda preliminari li ġejja lill-Qorti tal-Ġustizzja:

“L-Artikoli 5, 6 u 7 tar-Regolament [Nru 261/2004] għandhom jiġu interpretati fis-sens li, fid-dawl tas-sentenza tal-4 ta' Settembru 2014, Germanwings (C-452/13, EU:C:2014:2141) li tgħid li l-mument tal-ftuħ tal-bibien għandu jitqies bħala determinanti għall-finijiet tad-determinazzjoni tad-dewmien, għandha tittiehed inkunsiderazzjoni d-differenza bejn il-ħin reali tal-ftuħ tal-bibien u l-ħin tal-wasla prevista jew inkella d-differenza bejn il-ħin reali tal-ftuħ tal-bibien u l-ħin prezunt tal-ftuħ tal-bibien kieku t-titjira waslet fil-ħin previst?”

Fuq id-domanda preliminari

- 19 Permezz tad-domanda tagħha, il-qorti tar-rinviju qiegħda essenzjalment tistaqsi jekk ir-Regolament Nru 261/2004, moqri fid-dawl tas-sentenza tal-4 ta' Settembru 2014, *Germanwings* (C-452/13, EU:C:2014:2141), għandux jiġi interpretat fis-sens li, għall-finijiet tad-determinazzjoni tal-portata tad-dewmien imġarrab mill-passiġġieri ta' titjira mal-wasla tagħha, għandu jiġi kkalkolat il-ħin li għadda bejn il-ħin tal-wasla previst u l-ftuħ tal-bibien tal-ajruplan.
- 20 Skont l-Artikolu 99 tar-Regoli tal-Proċedura tal-Qorti tal-Ġustizzja, din tal-aħħar tista' f'kull hin tiddeciedi, fuq proposta tal-Imħallef Relatur u wara li jinstema' l-Avukat Ġenerali, li tiddeciedi permezz ta' digriet motivat meta domanda preliminari magħmula tkun identika għal domanda li dwarha l-Qorti tal-Ġustizzja tkun diġà ddecidiet, meta r-risposta għal tali domanda tkun tista' tiġi dedotta b'mod ċar mill-gurisprudenza jew meta r-risposta għad-domanda preliminari ma thalli lok għal ebda dubju raġonevoli.
- 21 Peress li dan huwa l-każ f'din il-kawża, hemm lok li tiġi applikata din id-dispożizzjoni.
- 22 Qabel kollox, għandu jittfakkar li mill-formulazzjoni tar-Regolament Nru 261/2004 ma jirriżultax esplicitament li l-passiġġieri ta' titjiriet li jaslu tard jibbenefikaw minn dritt għal kumpens min-naħa tat-trasportatur tal-ajru li jopera konformement mal-Artikolu 7 ta' dan ir-regolament, sa fejn il-kuncett ta' "dewmien ta' titjira" huwa previst testwalment fl-imsemmi regolament fir-rigward biss tal-ħin ta' tluq previst (ara, f'dan is-sens, is-sentenza tad-19 ta' Novembru 2009, *Sturgeon et*, C-402/07 u C-432/07, EU:C:2009:716, punti 31, 40 u 41).
- 23 Madankollu, skont il-prinċipju ta' ugwaljanza fit-trattament li jeżiġi li sitwazzjonijiet komparabbli ma jiġux ittrattati b'mod differenti u li sitwazzjonijiet differenti ma jiġux ittrattati bl-istess mod, sakemm tali trattament ma jkunx oġġettivament iġġustifikat, il-Qorti tal-Ġustizzja ddecidiet li meta jgarrbu dewmien twil mal-wasla, jiġifieri tul ta' żmien ta' tliet sigħat jew iktar, il-passiġġieri ta' titjiriet b'tali dewmien għandhom, bħall-passiġġieri li t-titjira inizjali tagħhom tkun giet annullata u li lilhom it-trasport tal-ajru ma jkunx f'pożizzjoni li jipproponi rotta differenti fil-kundizzjonijiet previsti fl-Artikolu 5(1)(c)(iii) tar-Regolament Nru 261/2004, dritt għal kumpens fuq il-baži tal-Artikolu 7 tar-Regolament Nru 261/2004, u dan sa fejn huma jgarrbu telf ta' żmien irriversibbli u, għalhekk, inkonvenjent analogu (ara, f'dan is-sens, is-sentenzi tad-19 ta' Novembru 2009, *Sturgeon et*, C-402/07 u C-432/07, EU:C:2009:716, punti 48, 60 u 61, kif ukoll tat-23 ta' Ottubru 2012, *Nelson et*, C-581/10 u C-629/10, EU:C:2012:657, punti 33, 34 u 40).
- 24 B'dan il-mod, il-Qorti tal-Ġustizzja stabbilixxiet limitu minimu temporali li minnu dan it-telf ta' ħin isir is-sugġett ta' kumpens, fil-forma ta' somma f'daqqa, skont ir-Regolament Nru 261/2004.
- 25 Sussegwentement, il-Qorti tal-Ġustizzja speċifikat li, peress li l-imsemmi inkonvenjent, ikkostitwit mit-telf ta' ħin, jimmaterjalizza ruħu mal-wasla tat-titjira, il-portata tad-dewmien għandha tiġi evalwata, għall-finijiet tal-kumpens previst fir-Regolament Nru 261/2004, fir-rigward tal-"ħin tal-wasla previst" (ara, f'dan is-sens, is-sentenzi tad-19 ta' Novembru 2009, *Sturgeon et*, C-402/07 u C-432/07, EU:C:2009:716, punt 61; tat-23 ta' Ottubru 2012, *Nelson et*, C-581/10 u C-629/10, EU:C:2012:657, punt 40; kif ukoll tas-26 ta' Frar 2013, *Folkerts*, C-11/11, EU:C:2013:106, punt 33), filwaqt li speċifikat li dan huwa l-ħin li jkun stabbilit fil-pjan tat-titjira u li jkun indikat fuq il-biljett li jkollu l-passiġġier ikkonċernat.
- 26 Il-ħin tal-wasla previst, imsemmi fil-punt preċedenti, jindika għalhekk il-mument meta t-titjira normalment tintemm. Madankollu, huwa possibbli li ladarba jinqabeż dan il-ħin, il-passiġġieri jkunu għadhom jinsabu abbord l-ajruplan tagħhom, minħabba diversi incidenti li jistgħu jdewmu l-wasla tat-titjira, kemm jekk dawn ikunu kumplikazzjonijiet qabel it-tluq, li jseħħu matul it-traġitt, jew wara l-inżul fid-destinazzjoni.

- 27 Kif jirrizulta mill-punti 23 u 24 ta' dan id-digriet, telf ta' hin meta mqabbel mal-hin tal-wasla previst, imgarrab mill-passiggieri ta' titjira mdewma, huwa rilevanti fir-rigward tad-dritt ghal kumpens previst mir-Regolament Nru 261/2004 biss sa fejn dan jammonta ghal mill-inqas tliet sighat.
- 28 Il-verifika ta' jekk dan il-limitu minimu temporali ntlahaqx jew le f'kaz partikolari ghandha ssir fid-dawl tal-hin li fih l-ajruplan effettivament wasal fid-destinazzjoni tieghu. Peress li r-Regolament Nru 261/2004 ma jiddefinixxix dan il-hin tal-wasla effettiv, il-Qorti tal-Gustizzja ddecidiet, fil-punt 17 tas-sentenza tal-4 ta' Settembru 2014, Germanwings (C-452/13, EU:C:2014:2141), li l-kuncett ta' "hin tal-wasla effettiv" kellu jigi interpretat b'mod li japplika b'mod uniformi fl-Unjoni.
- 29 Ghalhekk, fil-punt 25 ta' dik is-sentenza, il-Qorti tal-Gustizzja qieset, essenzjalment, li l-kuncett ta' "hin tal-wasla effettiv" ghandu jigi interpretat fis-sens li jikkorrispondi ghall-mument meta jinfetah mill-inqas wiehed mill-bibien tal-ajruplan, sa fejn huwa mifhum li, f'dan il-mument, il-passiggieri huma awtorizzati jitolqu minnu.
- 30 Fil-fatt, huwa f'dan il-mument li tintemm is-sitwazzjoni ta' ghelug tal-passiggieri fi spazju maghluq, taht l-istruzzjonijiet u l-kontroll tat-trasportatur tal-ajru, fejn, ghal ragunijiet tekniċi u ta' sigurtà, il-possibiltajiet taghhom ta' komunikazzjoni mad-dinja esterna huma kunsiderevolment limitati u fejn ma jistghux iwettqu kif jixtiequ l-affarijiet personali, familjari, soċjali u professjonali taghhom (ara, f'dan is-sens, is-sentenza tal-4 ta' Settembru 2014, Germanwings, C-452/13, EU:C:2014:2141, punti 20, 22, 24 u 25).
- 31 Fl-aħħar nett, ghandu jigi rrilevat li, fis-sentenza tal-4 ta' Settembru 2014, Germanwings (C-452/13, EU:C:2014:2141), il-Qorti tal-Gustizzja identifikat biss il-portata tal-kuncett ta' "hin tal-wasla effettiv", minghajr madankollu ma dahlet inkwistjoni dik ta' "hin tal-wasla previst", fis-sens tar-Regolament Nru 261/2004, b'mod partikolari tal-Artikolu 5(1)(c)(iii) tieghu, li tirreferi ghalih il-gurisprudenza cċitata fil-punt 23 ta' dan id-digriet. Ghall-kuntrarju, il-kuncett ta' "hin tal-wasla previst", kif iddefinit fil-punt 25 ta' dan id-digriet, jidher bhala l-element indispensabbi sabiex titkejjel il-portata ta' kull dewmien imgarrab minn titjira mal-wasla.
- 32 Fid-dawl tal-kunsiderazzjonijiet precedenti kollha, ir-risposta li ghandha tinghata ghad-domanda maghmula hija li r-Regolament Nru 261/2004, moqri fid-dawl tas-sentenza tal-4 ta' Settembru 2014, Germanwings (C-452/13, EU:C:2014:2141), ghandu jigi interpretat fis-sens li, ghall-finijiet tad-determinazzjoni tal-portata tad-dewmien imgarrab mill-passiggieri ta' titjira mal-wasla taghha, hemm lok li jigi kkalkolat il-hin li ghadha bejn il-hin tal-wasla previst u l-hin tal-wasla effettiv, jigifieri l-mument li fih jinfetah minn tal-inqas wiehed mill-bibien tal-ajruplan, bil-kundizzjoni li, f'dan il-mument, il-passiggieri jkun awtorizzati joħorġu minnu.

Fuq l-ispejjeż

- 33 Peress li l-proċedura ghandha, fir-rigward tal-partijiet fil-kawza principali, in-natura ta' kwistjoni mqajma quddiem il-qorti tar-rinviju, hija dik il-qorti li tiddeciedi fuq l-ispejjeż.

Ghal dawn il-motivi, Il-Qorti tal-Gustizzja (It-Tmien Awla) taqta' u tiddeciedi:

Ir-Regolament (KE) Nru 261/2004 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-11 ta' Frar 2004 li jstabbilixxi regoli komuni dwar il-kumpens u l-assistenza ghal passiggieri fil-kaz li ma jithallewx jitolghu u ta' kancellazzjoni jew dewmien twil ta' titjiriet, u li li jhassar ir-Regolament (KEE) Nru 295/91, moqri fid-dawl tas-sentenza tal-4 ta' Settembru 2014, Germanwings (C-452/13, EU:C:2014:2141), ghandu jigi interpretat fis-sens li, ghall-finijiet tad-determinazzjoni tal-portata tad-dewmien imgarrab mill-passiggieri ta' titjira mal-wasla taghha, hemm lok li jigi

kkalkolat il-hin li għadda bejn il-hin tal-wasla previst u l-hin tal-wasla effettiv, jiġifieri l-mument li fih jinfetħ minn tal-inqas wieħed mill-bibien tal-ajruplan, bil-kundizzjoni li, f'dan il-mument, il-passiġġieri jkunu awtorizzati joħorġu minnu.

Firem